

Auteur onbekend

Wie precies zullen er gaan?

Over de omvang van de uittocht uit Egypte

'Toen werden Mozes en Aäron weer bij de farao gebracht en hij zei tegen hen: Ga! Dien de HEERE, uw God! Wie precies zullen er gaan? En Mozes zei: Wij zullen met onze jongeren en ouderen gaan. Met onze zonen en dochters, met ons kleinvee en onze runderen zullen wij gaan, want wij hebben een feest voor de HEERE. Toen zei hij tegen hen: De HEERE moge net zo met u zijn als ik u en uw kleine kinderen laat gaan! Kijk uit, want er staat u onheil te wachten! Zo niet! Laat toch de mannen gaan, zodat zij de HEERE kunnen dienen, want dat is waar u om verzocht hebt! En men dreef hen weg van voor de farao'.

Exodus 10:8-11

Bovenstaande woorden bevatten een ernstige les voor christenouders. Dit gedeelte laat in type de listige bedoelingen van de boze zien. Als hij de ouders niet in Egypte kan houden, dan probeert hij ten minste de *kinderen* vast te houden. Hij wil op die manier het getuigenis van God tenietdoen. Zijn doel is de waarheid van God, Zijn heerlijkheid te ontluisteren en de zegen voor het volk van God te verhinderen. De ouders in de woestijn, maar hun kinderen in Egypte: dat zou een vreselijke tegenstrijdigheid zijn, het tegendeel van Gods gedachten ten aanzien van Zijn volk.

Laten we onthouden – als we het ooit zouden vergeten – dat onze kinderen een deel van onszelf zijn. Gods hand heeft dat bewerkt; en wat de Schepper heeft samengevoegd, zal de Verlosser zeker niet scheiden. Daarom vinden we steeds dat God iemand en zijn huisgezin met elkaar verbindt: 'U en uw huis'. Dat is een zin met een grote praktische betekenis. Het heeft grote gevolgen en geeft rijke troost aan iedere christenouder.

We willen eraan toevoegen dat het veronachtzamen hiervan in veel gezinnen tot rampzalige gevolgen heeft geleid. Veel ouders hebben door een totaal verkeerde toepassing van de *genade*, hun kinderen in eigen wil en wereldsgezindheid laten opgroeien. Intussen hebben zij zich getroost met de gedachte dat zij toch niets konden doen. Ze dachten dat hun kinderen – op Gods tijd en naar Zijn eeuwig voornemen – wel gered zouden worden. In feite verloren zij daarmee uit het oog dat Hij die dit doel heeft gesteld, ons ook de middelen heeft geschonken om het te bereiken. Het is dwaasheid te denken dat men het bereikt *zonder* de middelen te gebruiken die Hij geeft.

Bedoelen we daarmee te zeggen dat alle kinderen van christelijke ouders behoren tot Gods uitverkorenen? Of dat het de schuld van de ouders zou zijn, als ze niet gered worden? Zeker niet! Het is '*de Heere die deze dingen doet, die van eeuwigheid af bekend zijn*' (Hand. 15:18). Wij weten in dit verband niet wat Gods eeuwige raadsbesluiten en bedoelingen zijn. Geen mensenoog heeft ooit Zijn verborgen raadsbesluiten ingezien.

Wat wordt er dan bedoeld met de uitdrukking: 'U en uw huis'? We moeten twee aspecten hiervan goed onderscheiden:

- 1^e het is een kostbaar voorrecht;
- 2^e het is een heilige verantwoordelijkheid.

Het is zeker het voorrecht van alle christenouders dat ze met betrekking tot hun kinderen op God mogen *vertrouwen*. Maar het is ook hun dure plicht – we houden misschien niet van dat woord – hun kinderen *voor God* op te voeden. Dit zijn de twee kanten van de zaak en het omvat tevens de hele inhoud ervan.

Gods Woord verbindt iemand met zijn huis: 'Vandaag is aan dit *huis* behouden is ten deel gevallen' (Luc. 19:9). 'Geloof in de Heere Jezus en u zult behouden worden, *u en uw huis*' (Hand. 16:31). Hierin ligt de basis van het voorrecht en de verantwoordelijkheid van gelovige ouders. Als we handelen in overeenstemming met dit belangrijke beginsel, dan moeten we met betrekking tot onze kinderen ook aan Gods kant gaan staan, hen ijverig opvoeden voor *Hem* en op *Hem* rekenen wat de uitkomst aangaat.

Wij moeten bij het opvoeden van onze kinderen bij het begin beginnen, en consequent voortgaan van dag tot dag. Een verstandige tuinman begint de nog dunne takken van zijn jonge vruchtbomen al heel vroeg langs de muur te leiden, zodat ze extra warmte van de levenwekkende zonnestrallen kunnen opvangen. Zo moeten ook wij onze kinderen, als nog jong en kneedbaar zijn, tot God leiden. Het zou dwaas van de tuinman zijn te wachten tot de takken oud en knoestig zijn en

dan proberen ze te leiden. Zo zou het van ons net zo dwaas zijn onze kinderen jarenlang aan de vormende hand van de wereld en de zonde over te laten en pas dan wakker te worden en ze alsnog op te willen voeden voor God.

Voor de goede orde, Gods genade is geen erfgoed. We kunnen niet met behulp van een slimme methode of door systematische opvoeding onze kinderen tot christenen maken. Genade is soeverein, en ook de kinderen van christenouders moeten opnieuw geboren worden uit water (het Woord) en Geest, om het koninkrijk van God te kunnen zien of binnen te gaan. Dit alles is zo duidelijk en eenvoudig vanuit de Schrift als maar mogelijk is. Maar aan de andere kant is de Schrift even duidelijk en eenvoudig wat betreft de plicht van christenouders, dat zij hun kinderen moeten opvoeden in de tucht en vermaning van de Heere (Ef. 6:4).

Wat houdt die opvoeding in? Wat betekent het? Dat zijn ernstige vragen voor het hart en het geweten van iedere christen. Velen weten inderdaad niet wat een christelijke opvoeding inhoudt, en hoe dit in de praktijk moet worden gebracht. Eén ding is zeker: christelijke opvoeding is iets anders dan onze kinderen 'dresseren' in godsdienst. We moeten van de Bijbel geen saai huiswerkboek maken, waardoor ze als papegaaien teksten leren opzeggen en liederen leren voor te dragen. Het gezin zou dan in een schoolklas veranderen. Natuurlijk is het goed onze kinderen met de Schrift bekend te maken en mooie liederen met hen te zingen. Niemand twijfelt daaraan. Maar laten we ervoor waken dat godsdienst niet tot iets alledaags wordt gemaakt en de Bijbel tot een schoolboek wordt gemaakt.

Wat echt noodzakelijk is, is onze kinderen vanaf het begin te omringen met een christelijke atmosfeer, en hen de reine lucht van de nieuwe schepping te laten inademen. Zij moeten bij ons de vruchten van het geestelijke leven zien: liefde, vrede, reinheid, teerheid, heilige onbaatzuchtigheid, oprechte vriendelijkheid, onzelfzuchtigheid en liefhebbende aandacht voor anderen. Deze dingen hebben grote invloed op de nog plooibare geest van het kind. De Geest van God zal deze dingen zeker gebruiken om het kinderhart tot Christus te leiden – het Middelpunt en de Bron van de genade en van hemelse invloeden.

Aan de andere kant is het belangrijk zich ook te realiseren dat wij onze kinderen beïnvloeden met onze tegenstrijdigheden, ons slecht humeur, onze zelfzucht, wereldsgezindheid en verkeerde begeerten. Kunnen wij zeggen dat wij onze kinderen uit Egypte leiden, als de beginselen en de gewoonten van de wereld in ons *eigen* gedrag gezien worden? Het kan zijn dat we hen onderwijzen in de 'taal van de woestijn' of de 'taal van Kanaän', terwijl ons doen en laten is ontleend aan de wereld, aan Egypte. Onze kinderen kijken daar dwars doorheen en zien haarscherp de tegenstrijdigheden bij ons. Dit kan een verwoestende uitwerking

hebben op het nog prille geloofsleven. Wij hebben er geen idee van hoe vaak de ontrouw van christenouders heeft bijgedragen aan de vloedgolf van ongelof, die zo snel kwam aanstormen.

Natuurlijk zijn kinderen ook zelf verantwoordelijk, ondanks het inconsequente leven van ouders. Die gedachte mogen de ouders echter niet gebruiken om zichzelf goed te praten. Het is niet gepast om te wijzen op de verantwoordelijkheid van de kinderen zelf en de eigen verantwoordelijkheid te veronachtzamen. Zij zijn zeker verantwoordelijk, maar *wij* ook. Als we aan onze kinderen willen laten zien dat we niet bij de wereld horen, maar daarin falen, moeten wij dan verwonderd zijn als zij daar wel blijven? Wat voor nut heeft het om te praten over de woestijnreis en onze aankomst in Kanaän, terwijl onze manieren en onze gewoonten het stempel dragen van Egypte? Onze daden spreken dan de woorden tegen, en we weten heel goed dat daden meer indruk maken dan woorden.

Onze kinderen beoordelen ons naar ons *gedrag* en niet naar wat wij zeggen. Is ons handelen in overeenstemming met wat wij zeggen? Als we werkelijk Egypte verlaten hebben, zal dat zichtbaar zijn in ons leven. Als dit niet gezien wordt, zijn onze woorden waardeloos. Het heeft zelfs een slechte invloed. Door onze woorden zullen onze kinderen het christendom als schijnheilig gaan ervaren. Dit is heel ernstig en het zou christenouders ertoe moeten brengen hun weg in het licht van God te brengen. Alleen de kracht van de Geest van God kan de ouders bekwaam maken als opvoeders. 'Mijn genade is u genoeg' (2 Kor. 12:9). We kunnen op God rekenen dat Hij zelfs de zwakste poging om onze kinderen uit Egypte te leiden, zal zegenen. Maar we moeten dat doen met een waarachtig, beslist en ernstig voornemen van het hart.

Het helpt niet dat wij onze armen over elkaar slaan en zeggen: 'De genade is geen erfgoed. Wij kunnen onze kinderen niet bekeren. Als ze uitverkoren zijn, zullen ze gered worden; maar zo niet, dan kunnen ze niet bekeerd worden'. Zulke uitspraken zijn verkeerd. Ouders kunnen zich niet onttrekken aan hun verantwoordelijkheid om de kinderen op te voeden voor de Heere. Die verantwoordelijkheid begint met de eigen persoonlijke relatie met God, en ze vereist een voortdurende oefening voor Gods aangezicht in relatie tot de kinderen.

We moeten onthouden dat de basis van het karakter gelegd wordt in de kinderkamer, als de kinderen nog heel jong zijn. Al in de eerste dagen van hun leven begint de christelijke opvoeding en deze moet consequent voortgezet worden van dag tot dag, jaar in, jaar uit, in eenvoudige afhankelijkheid van God. God zal op de juiste tijd antwoorden op ieder gebed dat uit het hart van de ouders komt, en hun werk belonen.

Over de opvoeding willen we in broederlijke liefde een wenk geven aan alle christenouders, door te wijzen op het belang van de *gehoorzaamheid*. Dat is een belangrijk aspect. Doorgaans is er een gebrek in dit opzicht. Daarvoor moeten we ons verootmoedigen voor God. Of het nu is door zachtheid of gemakzucht, we laten onze kinderen vaak leven naar hun eigen inzichten en laten hen doen waar ze zin in hebben. Op die weg maken ze helaas snel vorderingen. Ze gaan hoe langer hoe verder hierin, tot ze hun ouders verachten en het gezag overboord gooien. De heilige orde die God heeft ingesteld, wordt onder de voet gelopen. Hierdoor vervalt een gezin tot wanorde. Er heerst verwarring en God heeft er geen plaats meer. Wat een verschrikkelijke toestand! Het is het tegengestelde van Gods wil, zoals we dat kunnen lezen in Zijn Woord. Maar gaan de ouders vrijuit? God heeft de ouders gezag gegeven, maar door traagheid, slappe houding of een verkeerd begrip van liefde wordt dat gezag niet uitgeoefend. Er worden geen grenzen aangegeven. Moet het ons dan verbazen dat kinderen ordeloos opgroeien? Kinderen zijn in de regel wat wij ervan maken. Als ze gehoorzaamheid gewend zijn, zullen zij ook gehoorzaam *zijn*. Als zij aan hun eigen wil gewend zijn, zullen ze ook eigenwillig zijn.

Moeten we dan voortdurend de teugels aantrekken en dreigen met straf? In geen geval. Dit zou de geest van het kind *breken* in plaats van zijn wil *vormen*. Naarmate het ouderlijk gezag wordt erkend, zullen de kinderen een sfeer van vrijheid en ontspannenheid kunnen inademen. Kinderen moeten vanaf het begin overtuigd zijn dat de ouders alleen hun welzijn op het oog hebben. De wil van de ouders moet gevolgd worden. Daar is voor een kind niets moeilijks aan, een blik is soms genoeg. Het is niet nodig om voortdurend te spreken over ons gezag, dat is verkeerd voor zowel een man, vader of meester. Wie werkelijk gezag heeft, is rustig en waardig. Krampachtige pogingen van zwakheid wekken alleen maar verachting op.

Na jaren van ervaring en zorgvuldige observatie heb ik gezien dat het echte geheim van een succesvolle opvoeding ligt in de juiste combinatie van *standvastigheid* en *liefde*. Als de ouders vanaf het begin hun gezag uitoefenen, kunnen zij zoveel liefde geven als het meest liefhebbende hart maar kan wensen. Het kind voelt aan dat de teugels en de tucht onder de leiding staan van zelfbeheersing, gezond oordeel en liefde, en niet gehanteerd worden uit willekeur of humeurigheid. Zo zullen er doorgaans weinig moeilijkheden zijn om het kind op te voeden.

Kortom, het consequent zijn en het geven van liefde zijn twee noodzakelijke elementen voor een gezonde opvoeding. Het consequent zijn om het kind houvast te geven, en de liefde die rekening houdt met iedere werkelijke en redelijke behoefte van het kind. Willekeurige straffen en koude onverschilligheid voor de behoeften van een kind werken desastreuus. Zo behandelt onze hemelse Vader ons ook niet. Zoals in al het andere, moet Hij ook hierin ons voorbeeld zijn.

Wie precies zullen er gaan?

Er staat geschreven: *'Kinderen, wees jullie ouders in alles gehoorzaam'* (Kol. 3:20). Maar er staat ook een mooie corrigerende regel: *'Vaders, irriteer uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden'* (Kol. 3:21). *'Kinderen, wees jullie ouders gehoorzaam in de Heere, want dat is terecht'* (Ef. 6:1). *'En u, vaders, prikkel uw kinderen niet tot toorn, maar voed hen op in de tucht en vermaning van de Heere'* (Ef. 6:4). Het kind moet dus geleerd worden te gehoorzamen *in de Heere*. Maar het gehoorzame kind moet kunnen ademen en leven in de zonnige atmosfeer van ouderlijke liefde. Dit is onze mening over christelijke opvoeding.

Ik zou graag verder ingaan op dit onderwerp, maar ik denk genoeg gezegd te hebben om de harten en gewetens van christenouders aan te spreken met betrekking tot de opvoeding van hun kinderen. Ik hoop te hebben aangetoond dat er veel meer bij komt kijken dan alleen onze kinderen uit Egypte, uit de wereld te leiden en op goddelijke grond te brengen. Velen zijn zich dit niet bewust, en ik hoop dat deze handreiking door God wordt gebruikt om ouders te stimuleren tot gebed met betrekking tot dit onderwerp.

OudeSporen 2020

